

Skolverket

forskolan.laroplan@skolverket.se

Sverigefinska Riksförbundets remissvar avseende *Förslag till reviderad läroplan för förskolan* (Skolverkets diarienummer 2017:783)

Sverigefinska Riksförbundet ("SFRF") inkommer härmed med sina synpunkter på det rubricerade förslaget.

I den mån styckena nedan är numrerade, så motsvarar numreringen densamma i Skolverkets remiss.

Sammanfattning samt bakgrund till Sverigefinska Riksförbundets förslag och synpunkter

SFRF ställer sig i huvudsak bakom förslaget. SFRF lämnar i detta remissvar sina förslag och synpunkter avseende sådana frågor som särskilt rör språk och kultur i fråga om barn tillhörande de nationella minoriteterna.

Barn som tillhör nationella minoriteter har sedan år 2010 rätt till ett starkare skydd för sitt språk i förskolan än vad som tidigare varit fallet. Trots det har detta inte kommit tillräckligt tydligt fram i gällande läroplan eller i Skolinspektionens kvalitetsgranskning. Många kommuner har inte gjort någon skillnad mellan nationella minoritetsspråk och andra modersmål i förskolan, vilket har lett till att en omfattande del av sverigefinska barn inte har fått tillräckligt stöd för att använda, utveckla och revitalisera sitt nationella minoritetsspråk i förskolan. Till exempel har flera kommuner dragit in tjänster för språkpedagoger, och det förekommer att personal utan kunskaper i finska språket används som språkstödare för barnen.

1. Förskolans värdegrund och uppdrag

Grundläggande värden

SFRF tillstyrker förslagets värdegrund och uppdrag. De nationella minoriteternas kultur och språk är en del av det svenska kulturarvet och ska därmed enligt SFRF höra till förskolans grundläggande värden. Sverige har åtagit sig att skydda och främja de nationella minoritetsspråken – därför finns det enligt SFRF starka skäl att detta ska komma fram redan i kapitlet *Grundläggande värden*, genom att det där görs ett tillägg om detta.

Förståelse och medmännisklighet

SFRF anser att de nationella minoritetsspråken borde skrivas i samma ordning som de skrivs i språklagen (2009:600), vilket även är i bokstavsordning: finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

En likvärdig utbildning

Det är oerhört viktigt att en likvärdig utbildning i det nationella minoritetsspråket finska kan ges oavsett i vilken kommun ett barn bor. Det finns i dagsläget omfattande skillnader när det gäller likvärdighet, kvalitet och måluppfyllelse i undervisningen av finska för de barn som går i svenskspråkiga förskolor. Det bör därför tydligt framgå av läroplanen vilka rättigheter barnen har och vilka förskolans och kommunernas skyldigheter är.

Enligt SFRF är det mycket angeläget att förskolan informerar vårdnadshavare om förskolans mål angående nationella minoritetsspråk och -kulturer. Vårdnadshavarna behöver vidare informeras om sina rättigheter, samt sitt inflytande och möjligheterna att påverka sitt barns utveckling av dess nationella minoritetsspråk i förskolan. Detta borde framgå av riktlinjerna för de ifrågavarande målen.

Hälsa och välbefinnande samt hållbar utveckling

I utredningen *Nästa steg? Förslag för stärkt minoritetspolitik* (SOU 2017:60) görs bedömningen att minoritetspolitiken behöver inriktas i större utsträckning på överföringen av språk och kultur mellan generationer. Vidare sägs att bland minoritetspolitikens tre delmål bör målet avseende språk och kulturell identitet ges en särskild tyngd av denna anledning. SFRF delar denna syn och föreslår att de nationella minoriteternas kulturer särskilt ska omnämnas i kapitlets sista stycke, även avseende synliggörandet av dessa kulturer i utbildningen.

2. Mål och riktlinjer

2.2 Omsorg, utveckling och lärande

SFRF välkomnar det nya målet som ska ge förutsättningar för barn som hör till en nationell minoritet att utveckla den egna kulturella identiteten och det egna nationella minoritetsspråket. SFRF vill dock uttrycka vissa bekymmer avseende målets förverkligande – hur ska målet kunna nås till exempel i sådana fall då en förskola saknar finsktalande personal? Särskilt då målets riktlinjer inte ger vägledning i frågan om hur målet kan nås. Med hänsyn till detta och till den

rådande situationen i förskolorna (vilken beskrivits kort i det inledande stycket om bakgrund till SFRF:s remissvar) anser SFRF att det i det ifrågavarande målets riktlinjer bör göras ett tillägg om förskolelärares ansvar för att målet ifråga nås.

2.4 Förskola och hem

Gällande vårdnadshavares rättigheter och möjligheter inom förskolan hänvisar SFRF till synpunkterna framförda i sista stycket under rubriken *En likvärdig utbildning* ovan.

2.5 Övergång och samverkan

En väl utförd övergång och samverkan mellan förskola, förskoleklass och skola är av avgörande betydelse för långsiktig utveckling, lärande och revitalisering av barns nationella minoritetsspråk. Därför anser SFRF att det bör göras ett tillägg om förskolelärares ansvar för en sådan övergång och samverkan när det gäller barn som hör till de nationella minoriteterna. I den ovan nämnda utredningen, SOU 2017:60, betonades vikten av att barn som tillhör nationella minoriteter ska kunna fortsätta utvecklingen och lärandet av sitt nationella minoritetsspråk utan uppehåll och avbrott; SFRF delar denna syn till fullo.

2.6 Uppföljning, utvärdering och utveckling samt 2.8 Förskolechefens ansvar

Målet som rör kulturell identitet och nationella minoritetsspråk är nytt och det är angeläget att det förverkligas. Med hänsyn till detta, samt av de skäl som anförts i bakgrundsbeskrivningen i början av detta remissvar, anser SFRF att det ska göras ett tillägg i riktlinjerna för förskolelärares och förskolechefens arbete så att det tydligt framgår att dessa ska ansvara för att målet nås.

Det är enligt SFRF av största vikt att uppföljningen och utvärderingen av målet som gäller förutsättningarna för sverigefinska barn att utveckla sin kulturella identitet och sitt nationella minoritetsspråk görs av en person som behärskar finska språket. Det kan till exempel göras av en finsktalande personal i arbetslaget, eller en språk- eller modersmålspedagog.

Övriga synpunkter

SFRF tillstyrker Skolverkets förslag att regeringen bör publicera den reviderade läroplanen i en ny förordning, samt att läroplanen skulle träda ikraft den 1 augusti 2018.

Eftersom målet rörande de nationella minoriteternas kulturer och språk är nytt, vill SFRF betona vikten av att det ges vägledning kring hur målet kan nås, till exempel i Skolverkets *Allmänna råd*

och i annat stödmaterial, samt i samband med informations- och implementeringsinsatser. Vidare behövs utbildning för förskolepersonalen och för beslutsfattare, samt informationsinsatser för vårdnadshavare till barn som hör till nationella minoriteter.

Skolinspektionen behöver också följa hur det ifrågavarande målet tillämpas och uppnås i förskolor i olika kommuner. Om dessa åtgärder inte genomförs finns det en överhängande risk att kommuner tolkar målet på vitt skilda sätt, vilket ofrånkomligen kommer att leda till att barn som hör till nationella minoriteter inte får möjligheter till en likvärdig utbildning för att utveckla sin kulturella identitet och sitt nationella minoritetsspråk.

SVERIGEFINSKA RIKSFÖRBUNDET

Voitto Visuri
Ordförande